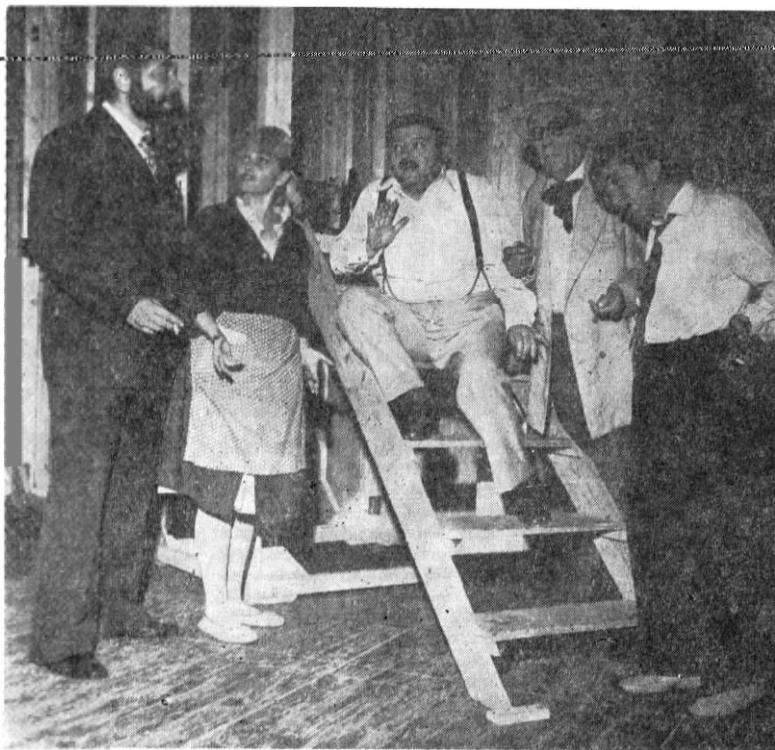

CRONICA DRAMATICĂ

Teatrul
de Comedie

PREȘUL

de
Ion Băieșu

*Constantin Băltărețu, Stela Popescu, Dem. Savu,
Mircea Șepilici și Cornel Vulpe.*

Într-un interviu acordat cu vreo zi—două înaintea premierei *Preșului* Ion Băieșu mărturisea că ceea ce-l va mișca în legătură cu noua sa scriere nu va fi opinia cronicarilor ci a publicului, a cetățenilor „care scot banul din buzunar”, și care — speră autorul — „vor ride din cînd în cînd la această piesă...” „cu destule situații oarecum (sn.) comice și hazoase”: și care „vor pleca acasă cu gîndul că, după cele două ore petrecute în sală vor putea deosebi mai lesne răul de bine”. Nu ne îndoiim cîtuși de puțin de discernă-

mintul publicului. Împărtășim de asemenea încrederea că marea parte a spectatorilor nu se va lăsa furată de ispitele lăturalnice ale comicului facil, de abuzul poantelor cu mai mult sau mai puțin haz, de excesul ticurilor verbale și va putea distinge cu adevărat în *Preșul* esența răului asupra căruia și autorul dar mai ales teatrul și-a aruncat focul reflecțiilor. În noua piesă a lui Ion Băieșu (serisă programatic cu libertăți de desfășurare de ordinul comediei vodeviliste, revuistice, nu însă de cea mai înaltă factură de gîndire

Stela Popescu și George Șimonca

și de stil) spectatorii vor vedea câteva fapte reprobabile, năvruri și păcate cotidiene străvechi. Unii vor fi repede înclinați să ridice critic (și autocritic) pe seama acelor personaje din *Preșul* care calcă legile nescrise ale vieții în comun, pe seama manierelor lor absurde, a orgoliilor ridicole, a stupidelor imixtiuni în viața intimă, a traficului de sentimente, a birfelor, a falselor crize de personalitate și a altor asemenea rămășițe și impurități din mentalitatea și comportamentul lor. O parte a publicului se va arăta poate, ca și noi, nemulțumită de faptul că Ion Băieșu, de data aceasta, s-a mărginit să cocheteze doar cu răul, să atace doar în treacăt, așa, „la mica ciupeală” și la „marrea bășcălie”, într-o șarjă prea groasă și cu efecte de haz îndoielnic un strat social nemernat, cu defecte minore. Ca să găsești incisivitate satirică, să dai de puțină mînie sau ură, de comic feroce te adresezi primelelor schițe dramatice ale lui Băieșu și nici decum acestei piese. Ca să sesizezi rezonanța contemporană a ideilor sau a conflictului, să întinsești originalitate și mijloace moderne de expresie, te adresezi *Vinovatului* sau *Iertării*; conținutul *Preșului* cu realitatea contemporană, cu optica omului de azi, cu ideea superiorității morale e teribil de firavă dacă e să ne gândim la cuplul celor doi tineri

George și Ana și la acel „minunat” aparat de captat sunete și ascultat... tăcere. Implicațiile lirice din *Preșul*, supralicitate excesiv nu obțin rezultatul scontat de autor. Și aici nici actorii (Vladimir Găetan și Mihaela Buta) n-au mai avut ce face și ce salva. Căci vorbind despre piesă și teatru, în același interviu, lui Ion Băieșu i-a scăpat un porumbel din gură cînd a afirmat că „regizorul Ion Cojar și actorii Teatrului de Comedie au făcut tot ce le-a stat omeneste în putință ca să scoată textul la lumină”.

Animată de vioiciunea și talentul actorilor, de efortul depus de ei în conturarea personajelor prin dezvoltarea premiselor comice oferite de autor, prin desenarea „la vedere” cu o multitudine de amănunte comice a unor portrete cît mai veridice și cît mai complexe, în stare să poată susține cît de cît plauzibil premisele debile ale acțiunii, montarea lui Ion Cojar de la Teatrul de Comedie trăiește exclusiv prin autenticitatea tipurilor, prin truculența și exploziile comice pe care le realizează fiecare apariție scenică. Se cuvine să amintim în primul rînd performanța Stelei Popescu. Adorabilă, plină de pitoresc și de haz, Stela Popescu compune rolul agresivei și mărginitei portărese cu mijloace inedite, cu o siguranță și o știință a dozării umorului, cu știuta ei capacitate de a comunica cu publicul. Surprinzător „compus”, tipul avocatului de altădată, întruhipat de Mircea Șepilici. Comical izvorit din contrastul dintre aparență și esență, dintre manierele și alura pretins elegantă ale personajului și jalnicul lui realitate, starea crescîndă de agitație pe care o încearcă, în fața iminentului său faliment moral și bănesc a fost dezvoltat și dozat de actor cu subtilitate și savoare caustică. La fel de surprinzătoare și șocantă, apariția și evoluția lui Constantin Băltărețu. El a intuit și a reliefat cu un umor copios gesturile și intonațiile caracteristice personajului: un escroc sentimental șperțar și pungaș notoriu. Verva ineptizabilă, jocul colorat și nuanțat al lui Cornel Vulpe a așezat în prim-planul spectacolului tipul „șmecherului” astenic și turbulent. Ca întotdeauna, Dem Savu a avut o prezență autentică și nu s-a menajat pentru a da caricaturalului său personaj — vicepreședintele de bloc — și absurdele sale maniere acele nuanțe pe care le-a impus destul de îngrosat autorul. Ștefan Tapalagă, Vasilica Tastaman, George Șimonca, Iarina Demian, au punctat și dezvoltat cu fantezie biografiile unor personaje pe care autorul le-a schițat extrem de sumar. Sperăm că Ion Băieșu va oferi, într-un viitor cît mai apropiat, creatorilor scenei, care au demonstrat într-o sprijinire dramaturgiei originale un asemenea entuziasm și o asemenea dorință de a-și încerca spectaculos puterile, o partitură ceva mai reprezentativă.

Valeria Ducea